

Šolski radio

—r XXVI. teden. Torek, 13. aprila bo predaval g. profesor Rafael Bačar: »Križem po Sloveniji«, prirodopisne slike iz raznih krajev naše ožje domovine. — Naši prirodopisni (Haequet, Scopoli, Zois, Freyer, Dežman, Erjavec, Seidl itd.) od nekdanjega dnešnega. Prirodopisne revije. — Kakšna je bila Slovenija v prejšnjih geoloških dobah. Živalstvo in rastlinstvo v vrhuncu časov; posamezne slike. Razvoj rastlinskih in živalskih združb. Borba na življenje in smrt; izumirajoče rastline in živali. Zakaj? — Naši gozdovi, travniki, polja, barja in vodovja; njih rastlinstvo in živalstvo (s posebnim ozirom na barja in jezera; opis ljubljanskega barja, Cerkniškega jezera). Naše prirodne

lepote in njih zaščita. Naše rudno bogastvo; slike iz mežiskega, trboveljskega in drugih rudnikov. II.—III.

V petek, 16. aprila bo predaval g. Oskar Hudales: »Z našimi splavarji do Beograda.« Razpored: Čez jezove po Savinji do Celja. Srečanje s Savo. Nevarnosti visoke vode. V zagrebškem »pristanišču«. Po plodni Posavini. Veter kot zaveznik in sovražnik. V megli pred Beogradom. V prestolici. Povratek z vlakom. Kot priprava za oddajo službo: zemljevid Jugoslavije, slike in razglednice ter knjigi »V porečju bistre Savinje« in »Postelja gospoda Fibriha«. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo predaval v nedeljo 11. aprila ob 17. uri g. inž. Jože Černe: Pridelovanje in pomen krmnih rastlin za živinorejo.

Štanova organizacija JUU

Iz društev Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo v soboto, dne 17. aprila, ob 9. uri na osnovni šoli v Novem mestu. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Dopisi. 3. Predavanje dr. Franta Misa. 4. Razmotrivanja glede predlogov za izpremembo šolskega zakona. 5. Slučajnosti. — V petek 16. t. m. se vrši seja upravnega in nadzornega odbora, in sicer ob 18.30 na osnovni šoli v Novem mestu. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KOZJE bo zborovalo dne 10. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne v narodni šoli v Kozjem s sledečim sporedom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Došli dopisi. 3. Situacijsko poročilo nam bo podal g. M. Kumelj, tajnik sekcije za dravsko banovino. 4. »Učit. pokret« — tov. Vekoslav Perper. 5. Slučajnosti. 6. Predlogi. Počastimo gosta v čim obilnejšem številu! — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LITIJA bo zborovalo v soboto 17. aprila 1937, ob 9.30 uri na osnovni šoli bežigrjski v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročila društvenih funkcionarjev. 2. Učiteljska samopomoč (tov. Lj. Kolenc). 3. Celjska gospodarska in kreditna zadruga (tov. Edo Turner). 4. Podmladek Rdečega križa (tov. Marija Robidova). 5. Predlogi za spremembo zakona o narodnih šolah (tov. Ivo Mihelič). 6. Roditeljski list Pedagoške centrale v Mariboru (tov. Jože Zupančič). 7. Društvene zadeve. 8. Slučajnosti in nasveti, prosti predlogi. 9. Nova narodna šola bežigrjska — naša najmodernejša šolska stavba. Opis in vodstvo po stavbi (šol. uprav. tov. A. Lovše). Vse zaostankarje na članarini vabimo, da uredijo dolžnosti napram društvu. Na zborovanju bo tov. blagajnik Janez Kopriva razprl članski seznam, iz katerega bo razvidno točno stanje vplačil in dolgov našega članstva. Pot k bežigrjski šoli vodi po Tyrsevi (Dunajski) cesti do artilerijske vojašnice in tam na levo. (Od kolodvora do šole 20 minut.) — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR LEVI BREG bo zborovalo v soboto 20. aprila t. l. v Krčevinski šoli ob pol 17. uri popoldne. Razen običajnih točk je na dnevnem redu še: volitev skupščinskih delegatov in predavanje tov. M. Vaude »Poskus opazovanja vaškega otroka v življenjskih slikah, merodajnih za vzgojo.« Kot že zadnjič omenjeno, pripravite zborovalce(ke) tudi svoje vtise opazovanja vaškega otroka. Pripravite tudi iz prakse vznikne predloge za pravilnik k zak. o nar. šolah. — Članarinski dolžniki, prikažite si § 20. novih pravil JUU! — Ob pol 9. uri je seja upravnega in nadzornega odbora ter vseh ostalih izvoljenih društvenih funkcionarjev. Pričakujemo polnoštevilno udeležbo! — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LENDAVA vabi svoje člane na zborovanje, ki se bo vršilo v soboto 10. aprila ob 10. uri v prostorih narodne šole v Črenšovcih. Dnevni red bo sledeč: 1. Poročila odbornikov. 2. Dopisi in predlogi. 3. Predavanje. 4. Slučajnosti. — Zamudniki na članarini naj se do zborovanja spomnijo tudi članskih dolžnosti in naj po možnosti poravnajo zaostanke tov. blagajniku. — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA - OKOLICA VZHODNI DEL bo zborovalo v ponedeljek 19. aprila 1937, ob 9. uri v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Stanovske zadeve. 2. O smernicah k spremembam šol. zakona. 3. Raznoterosti. — Ker je točka 2. dnevnega reda za vse članstvo aktualne važnosti se prošijo vsi k sodelovanju, da se v skupnem delu zbera enotne spremembe in naj zato vsaka šola že doma predela snov, ter vsaj tri dni pred zborovanjem pošlje tako premišljene predloge društvenemu predsedniku. Na dan zborovanja bomo te predloge pretresali. — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAHODNI DEL bo zborovalo dne 17. aprila 1937, ob 9. uri v magistratni sejni dvorani v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD v mesecu aprilu ne bo zborovalo, ker odide precej članov k praktičnemu izpitu, med njimi tudi tov. tajnica. — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SREZA ČRNOMELJ - METLIKA bo zborovalo dne 17. aprila 1937, ob 12.30 uri v drž. nar. šoli v Črnomlju. — Dnevni red bo javljen v okrožnici! — Zaostankarji, plačajte članari-

no, ki znaša mes. 19 din, odnosno 12 din za uč. poročene učitelje. Nasvidenje v Črnomlju, 17. IV.! — Odbor.

— JUU — SRESKI DRUŠTVI CELJE IN ŠMARJE PRI JELSAH bosta zborovali skupno v soboto 10. aprila s pričetkom ob 9. uri dop. v mestni narodni šoli v Celju z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. »O ideoloških osnovah sodobnega gledališča«, predava režiser Nar. gledališča v Ljubljani g. Ciril Debevec. 3. Dopisi in predlogi. 4. Slučajnosti. — Uro prej, t. j. ob 8. uri bo istotam sestanek vseh, ki se zanimajo za delo in težnje »Učiteljskega pokreta«. Društvena knjižnica bo poslovala. K polnoštevilni udeležbi vabita upravna odbora.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUTOMER bo zborovalo v soboto, dne 10. aprila v Slatini Radenci, ob 10. uri. — Predaval bo prosvetni inšpektor v poklju, g. dr. Poljanec o svobodi in avtoriteti v vzgoji, eventualno tov. Porekar o potovanju po Nemčiji. Pretresli bi pa po možnosti tudi izpremenjvalne predloge k šolskemu zakonu. — Zborovanje je celodnevno. — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠOŠTANJ bo zborovalo v soboto, dne 10. aprila t. l. v Slovenj Gradcu, skupno s slovenjgradskim in dravogradskim uč. društvom. — Po prihodu vlaka ob 10. uri bo tuk. društvo zborovalo v narodni osnovni šoli. — Ob 11. uri bo skupno zborovanje vseh treh društev s sledečim dnevnim redom: 1. Osebnost E. Adamiča, predava tov. Mahkota iz Hrastnika. 2. Koncert Mladinskega pevskega zbora in pomnožen. uč. okteta iz Šoštanja. Ker je zborovanje posvečeno pok. E. Adamiču, bodo pete le Adamičeve skladbe. — Odbor.

Poročila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH je zborovalo dne 13. febr. 1937, ob 10. uri v Rogatcu. Navzočih 39, t. j. 57,3 %. Tov. predsednik pozdravi navzoče, med drugimi še posebno tov. predavatelja Gerlanca ter novo pristopivše člane. Nato objavi dopise, kolikor jih še ni bilo objavljenih, ter raztolmači posebno dopis glede zakasnelosti mesečnih prejemkov. Vzamemo na znanje tudi dopis sekcije o razdelitvi podpornega fonda, po katerem bo prejemala sekcija 1 din, društvu v njegove svrhe pa bo ostalo 2 din. — Predavanje tov. Gerlanca o ekskurziji v CSR je bilo temeljito in zanimivo. V dvehurnem govoru nam je predavatelj prikazal celoten razvoj češkoslovske reformne šole, ki jo je započel V. Prihoda ter si polagoma osvajal čl. šolstvo. Primerjaje z našim, napreduje čl. šolstvo zares v smislu življenjske šole. Končno nam je podal še zanimivo sliko o potovanju samem. — Pri slučajnostih predlaga tov. Sotošek, da se priključimo predlogu, ki ga je osvojilo celjsko uč. društvo dne 5. dec. 1936, ter je bil v celoti objavljen v »Učiteljskem tovarišu«. Predlog je bil soglasno sprejet! Tov. Stefanciosa Tome pa predlaga sledeče:

1. Šolska oblast izdaj odklok za enotno uporabo znakov v računstvu za mazoženje križ (X) ali pika, decim. pika ali vejica!
2. Odpravijo naj se nepravilni katalogi in dijaške knjižice ter uvedejo zopet cenejši ter preglednejši matični listi in izkazi o šol. napredku.
3. Uvedejo naj se zopet praktične in pregledne šolske matice.
4. Učitelstvu se naj dovoli vsaj 1 krat na leto brezplačna vožnja po državi radi spoznavanja domovine za uspešnejši pouk v domoznanstvu. Predlog sprejeti! — Zborovanje zaključeno ob 13. uri.

Verk Miloš, preds. Oskar Rataj, taj.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA je zborovalo dne 20. febr. v Murski Soboti. Udeležba 65 %.

Tov. predsednik je pozdravil navzoče članstvo in poudarjal, da je treba dandanes učitelstvu javnega pogleda na sklop družabnih vprašanj, ki ga obkrožajo, in pa poznanja samega sebe, svojega položaja in svoje naloge. Kvaliteta je najvažnejši element vsake organizacije. V naši stanovski organizaciji imamo dovolj širok okvir za svoje stanovsko prizadevanje, zato odklanjamo ustanavljanje političnih klubov.

Med čitanjem dopisov je prispel predavatelj g. prof. Šilih, zato prekine tov. predsednik obravnavo društvenih zadev in da besedo g. predavatelju. Pristrano pozdravljen nam je g. profesor razvil v dvehurnem govoru svoje misli o »Reorganizaciji osnovnega šolstva«. Njegova izvajanja so bila v kratkem sledeča: Šola mora biti odsev potreb družbe. Socialne formante pa, ki naj določajo obliko

šole, se vedno izpreminjajo, večna je samo snov, ki jo oblikujemo, otrok. Zato ne smemo slediti zahtevam dobe, ne da bi se ozirali na otroka. Zgolj sociološka reforma bi bila zgrešena, če se ne sklada z mladinoslovnimi dejstvi.

Glavne formante, ki bi hotele, da postane šola drugačna kakor je, so: 1. šola naj bo življenjska, kos resničnega domačega življenja in mora biti zakoreninjena v lastnem narodu, ne izključujoč povezanosti s človeštvom. 2. ideja socialne pravičnosti, 3. delo.

Vsak naj bo tako izobražen, da postane delaven in koristen član naroda.

Kakšno obliko bi morala imeti šola, ki bi vse to spajala? Enotna šola s štirimi stopnjami, otroški vrtec, osnovna šola, nižja in višja, strokovni tečaj in ljudske visoke šole. Tudi učiteljska izobrazba bi se morala reformirati v pedagoški akademiji, reformirati pedagoške šole, strokovna izobrazba z visokošolskim značajem.

Učitelstvo je bilo g. profesorju zelo hvalježno za lepo in temeljito predavanje, kar mu je izrazilo z živahnim ploskanjem. Predsednik pa se mu je pristrano zahvalil in pripomnil, da smo imeli vse elemente za zgraditev dobrega šolstva že tedaj, ko je nastala Jugoslavija, toda žal, da je bilo v nas preveč hlapčevske mentalitete. Tla v Prekmurju pa so subjektivnim razmeram za šolstvo še danes zelo ugodne, če bi jih ne oviralo slabo materialno stanje ljudstva.

Nato so se obravnavale društvene zadeve. Ponudba glede odkupa uradne sreske učiteljske knjižnice se odkloni, ker je knjižnica uradna ustanova in društvo nima pravice do nje. Tudi so knjige zastarele in številno ne ustreza več seznamu.

G. prof. Šilih prosi učitelstvo za aktivno sodelovanje pri Roditeljskem listu, ki bo začel na novo izhajati. Tov. predsednica ženskega odseka prečita dopis sekcije. Z ustanovitvijo odseka pri sekciji se navzoče strinja, saj je šla iniciativa zanj iz našega društva.

M. Štubelj, preds. Kramberger J., taj.

Največja, najlepša izbira in skrajno nizke cene spomladanskega volnenega blaga za plašče, kostume, kompleje in obleke. Pralno blago in čudovito lepe svile. Za cenj. učitelstvo posebne plačilne ugodnosti

A. ŽLENDER

manufaktura za dame in gospode
Ljubljana — Mestni trg 22

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOV. GORICAH je zborovalo dne 6. febr. 1937, pri Sv. Lenartu v Slov. goricah.

Po uvodnih formalnostih je podal tov. predsednik situacijsko poročilo. Po čitanju dopisov se je razvila debata ter so bili soglasno sprejeti sledeči sklepi:

Stanovske liste naj dobivajo vsi tov. pripravniki brezplačno, ker so vsi v istem slabem gnotnem položaju.

Da se ne bi delovne sile učitelstva cepile, se smatra za nepotrebno osnovanje posebnega odseka učiteljic pri sekciji. Delujmo enotno pri sekciji v procvit našega Udruženja.

Soglasno se sklene, da društvo pristopi k »Učit. domu v Mariboru z enim deležem po 100 din.

Nato je predaval tov. Meško Jakob o temi: »Učitelj v Cankarjevih delih«. V uvodu je navajal razne vplive in okolje, ki so oblikovali Cankarjevo osebnost in ga nam postavili takega, kot ga poznamo. Naštevaj je vsa važnejša dela, v katerih opisuje učitelja. Cankar slika učitelja večinoma kot idealista, na katerega pritiskajo od vseh strani sile razmer in še posebno krajevni mogotci. Njegovo veselje do dela se stavi različne ovire, da slednjič marsikateri pod temi omaga. Zigosa tudi primere, kjer učitelj preveč krivi hrbet. Predavatelj je prečital tudi nekaj izvirnih odstavkov iz Cankarjevih del, kar je napravilo predavanje še zanimivejše.

Vsi navzoči so z velikim zanimanjem sledili izvajanju predavatelja, ki je žel za svoje skrbno pripravljeno predavanje obilo priznanja.

Prečitali so se tudi razni dopisi učiteljskih gospodarskih ustanov. Pristop se je priporočal vsem navzočim.

Soglasno se je sklenilo, da bo prihodnje zborovanje pri Sv. Trojici v Slov. goricah, meseca aprila.

Košena Vlado, preds. Urban Valerija, taj.

— JUU SRESKO DRUŠTVO KRŠKO je zborovalo dne 6. marca 1937, v Krškem. Zaradi slabega vremena je bilo navzočih le 46 članov, t. j. 37 %.

Tov. predsednik se po uvodnih besedah spominja umrlih tovarišev Gabrška Frana in Adamiča Emila in poda situacijsko poročilo. — Sledili sta tajniško in blagajniško poročilo.

Tov. Jurančič Josip je predaval o »krvnih zadrugah« v Srbiji. Predavanje je bilo vseskozi zanimivo in poučno. Zbudilo je željo, da bi nam podal še kaj podobnega iz svojega bogatega znanja in izkustev. Povedel nas je v zadruga na jugu, nam prikazal socialne, moralne in etične dobrine teh zadrug, jih primerjal z družinami, ki ne živijo več v zadrugah in vzporedil naše razmere z onimi.

Tov. Stoviček Slava je bila izvoljena za poverjenico »odseka učiteljic«.

Tov. Jurančič referira o učiteljskem pokretu. Da se delo temeljito pripravi, je bil razgovor preložen na prihodnje zborovanje.

Pri slučajnostih se je razvila živahna debata in so bili sprejeti sledeči predlogi:

1. Napredovanja naj se izvrše upoštevajoč dobo, ki jo je kdo prebil v kateri izmed skupin.

2. Prepreči naj se časopisne napade na učiteljski stan in da učitelstvu možnost, da more odgovoriti na te napade.

3. Učitelstvo naj se ocenjuje po šolskem delu. Izvenšolsko naj se vsak udeležuje pri onih kulturnih in gospodarskih ustanovah, za katere čuti možnost. V tem smislu se naj tudi izpremenijo tozadevne odločbe v zakonu o narodnih šolah.

4. Občni zbor S. S. Matice naj se vrši v Celju.

5. Brezposelni učiteljski abiturienti in abiturientke naj se nastavijo iz bednostnega fonda, da se bo moglo z njimi nadomeščati delj časa bolujoče učitelje(ice).

6. Prosi se kr. banska uprava, da da možnost brezposelnim uč. abiturientom in abiturientkam, da se morejo brezplačno izpopolniti v gospodarstvu in gospodinjstvu na kmetijskih, oziroma na gospodinjskih šolah. Ivo Hrovat, preds. Zora Uršič, tajnica.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — VZHODNI DEL je imelo svoje 2. redno letno zborovanje dne 20. februarja v Ljubljani.

Članov 91, navzočih 66, t. j. 72 %. Tov. predsednik M. Kosin je pozdravil vse navzoče, nakar je sledilo situacijsko poročilo in objava dopisov.

Nato je predsedoval tov. Hreščak o izvenšolskem delu z ozirom na učiteljski pokret. Predavanje je vsebovalo v glavnem sledeče misli:

Dosedanje izvenšolsko delovanje učiteljskega bilo brez vsakega sistema, zato je uspeh mnogoletnega dela najbrž minimalen v primeri z ogromnim trudom. Učitelstvo tudi ni dovolj pripravljeno za različno izvenšolsko delo. Današnja gospodarska kriza je izpodrinila pri ljudstvu zanimanje za kulturno delo. Ljudstvu je treba najprej gospodarsko pomagati, šele nato pride kulturno delo. Ker ni denarja, tudi ni razumevanja za višje dobrine. Izvenšolsko delo je treba izpremeniti. Predvsem pa je treba učitelstvu sigurnosti za lastno osebo.

Naši mladi učitelji-pokretaši so nam pokazali pravo smer sodobnega izvenšolskega dela. Njih smoter je študij vasi in študij otroka. Današnja družba zahteva, da se otroka natrpa z učenostjo, ki pa kaj hitro izpuhti. Tako je danes le učenec z odličnim spominom lahko tudi odličnjak — vsi ostali pa so »siromaki«. Taka vzgoja ne sme ostati, ako hočemo vzgojiti celotnega človeka. Učitelj naj se postavi na stališče otroka in ne na stališče družbe. Zaščititi je otroka, ki naj se vsestransko razvija. Proučevati je domači okoliš, ga razumeti in z njim povezati tudi otroka.

Za zanimivo predavanje je žel predavatelj splošno odobravanje, nakar se je ynela kratka debata.

Slučajnosti in predlogi: Z ozirom na izjavo nekega tovariša, da je JUU ščitila tudi nečlane, pojasni zadevo tov. predsednik: Organizacija JUU ni ščitila prav nobenega nečlane, pač pa svetovala vsem članom, naj zaradi tovarištva ne vlagajo prošenj za mesta, ki so zasedena.

Tov. Likarjeva poroča o odseku učiteljic: Tovarišice smo preskromne, zato molčimo. Slabo je, imeti dobro misel in je ne povedati. Dovolj smo že zastopavljene. Mesto upraviteljice se lahko dosežemo na kaki enorazrednici, a greh je že misel, priboriti si mesto upraviteljice na višje organizirani šoli. — Za poverjenico odseka učiteljic se soglasno izvoli tov. Pehanijeva.

Naslednji predlogi so bili soglasno sprejeti:

1. Nagrade za poslovdje kraj. šol. odb. naj prevzame banovina. Utemeljitev: Poslovdji je po banovini naloženo po novem poslovanju večje delo, a zmanjšanje že po banovini zmanjšanih nagrad je prepuščeno uvidnosti upravnih občin, ki dejansko o obsežnosti tega dela ne morejo imeti jasne slike.

2. Nagrade za poslovdje naj se zvišajo sorazmerno s povečanjem dela. Utemeljitev: Ne razumemo geste oblasti, da nalaga večje delo, a istočasno zmanjšuje plačilo.

3. Sekcija naj intervenira pri min. prosvete glede napredovanja učiteljskega, da se izvrši napredovanje po vrstnem redu vloženih prošenj, ne pa, da se jih po več preskoči, čeprav za to ni nobenega vzroka.

M. Kosin, preds. Franjo Čuk, tajnik.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V ŠOŠTANJU je zborovalo dne 20. februarja t. l. v Šoštanju skupno s slovenjgradskim učiteljskim društvom.

Po prihodu vlaka ob pol 10. uri je zborovalo vsako društvo za sebe v narodni osnovni šoli.

Pri 90 % udeležbi članov otvoril tov. predsednik Menec zborovanje. Posebej pozdravi novega šolskega nadzornika tov. Arriglerja, ki je prvič med nami, z željo, naj bi bil svetovalec pri našem šolskem delu, zaščitnik posameznika in stanu pred oblastmi ter kot organiziran član pa neizprosen borec pri naših skupnih težnjah in zahtevah. Poslovi se od A. Bratkoviča in Marije, ki sta bila premeščena v Veliko Pireško, z željo, da bi na novem službenem mestu žela pri svojem delu kar največ uspeha, med novimi tovariši pa čim več zadovoljstva. Trikratni slava velja manom pokojnega E. Adamiča.

Pri situacijskem poročilu obravnava tov. predsednik naš stanovsko pravni, politični in

materialni položaj. Z vedno bolj ponavljajočimi se glasovi iz vrst naših gospodarskih krogov, da smo že preživeli dobo najnižje gospodarske depresije, da se že nahajamo v dobi splošne gospodarske prosperitete, kakor si je usodil to trditi in številčno dokazovati iz našega gospodarskega stanja sam gosp. finančni minister v narodni skupščini v svojem ekspoziciji k predloženemu proračunu za leto 1937/38, smo upravičeno živeli v pritajenem optimizmu, da se z bodočim proračunskim letom popravijo nam najbolj kričeče materialne in socialne krivice, ki so bile nam zadane pod izgovorom, da je to narekovalo takratno naše gospodarsko stanje, katerega je zajel val splošne gospodarske krize. Vsak optimizem pa se je razblinil ob trdih številkah novega proračuna. Brezizgledna je bodočnost, tako glede zboljšanja našega materialnega položaja, glede napredovanja, glede nastavitve novincev itd. Vodstvo sekcije je izrazilo v tem pogledu vsa legalna sredstva v obrambo in zaščito stanu. Zaradi nerednega izplačevanja mesečnih prejemkov, pri čemer so redno prizadeji nekateri podeželski srezji, je odbor vložil protestno noto pri finančni direkciji v Ljubljani. Soglasno je sprejeta resolucija glede neizplačanih stanarin od strani občin.

Na interpelacijo tov. Omerse glede volitev delegatov pod predsednik namesto oblolega poročevalca tov. Ribiča pojasnilo in utemeljitev naslednjega predloga:

»Organizacija pravila naj se spremeni v toliko, da se izvede proporcijni sistem z vso konsekvenco tudi in pred vsem za delegate, ker zadobi proporcijni sistem pravi pomen šele takrat, ko pridejo v delegacijo mandatorji društev, ki jim bo omogočeno voliti zastopnike uprav po svojem prepričanju in po zupanju tistih, ki so jih v delegacijo poslali.«

Tov. Omerse se strinja s predlogom in pojasnilom ter stavi dodatni predlog: »Izvršni odbor JUU naj skrbi za takojšnjo izpremembo čl. 36., t. č., novih pravil, do sprejetja omenjenega predloga v pravila pa naj izda tolmačenje čl. 29., da se tudi delegate voli po proporcijnem sistemu že za letošnje banovinsko in državno skupščino.«

Oba predloga sta bila sprejeta soglasno. Ker ni bilo drugih predlogov in se tudi pri zadnji točki dnevnega reda nihče ne oglasi k besedi, zaključijo predsednik zborovanje.

Po zborovanju so ogledali navzoči novo šolsko poslopje, katerega naprave je tolmačil upravitelj tov. Anton Lovše.

Predsednik: Tajnik:
Vekoslav Mlekuž. Josip Mihelič.

Eleganten pomladni plašč, površnik

LUKIĆ * LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA

Nato so podali posamezni društveni referenti svoja poročila, in sicer: o predlogih sekcije k finančnemu zakonu za leto 1937/38. tov. Macarol; o »Pravilniku za fond za zaščito članstva«, ki je bil soglasno sprejet, tov. Burdian in tov. Trobej Marica je stavila predloge k »osnutku programa« odseka učiteljske pri sekciji, katere je izpopolnila še z novimi predlogi tovarišev.

Predlogi so bili po krajši in živahni debati sprejeti.

Blagajničarka Trobej C. poroča v svojem poročilu sklep odbora, da se izterja zaostala članarina potom advokata od onih članov, ki kljub večkratnim opominom članarine niso poravnali. Sprejeti!

Pri slučajnostih predloga tov. Stopar potrebo, naj bi začeli razmišljati o spojitvi šolskega in slovenjegradskega učiteljskega društva.

Ob 11. uri je bilo skupno zborovanje s slovenjegradskim društvom, v kino-dvorani, z glavno točko dnevnega reda: »Šolsko-reformne in prosvetne razmere v češkoslovaški republiki«. Predaval je tov. Gerlanec M. iz Celja. Za uvod nas je popeljal s skioptičnimi slikami po češkoslovaški. Nato je podal v zaokrožen in poljudni obliki dosedanje šolsko-reformno delo in splošne kulturne prilike. Zaključek: Demokracija in svoboda je oni pogoj za uspešni šolsko-reformni in splošno prosvetni razvoj, kjer se šola in prosveta približujeta zahtevam in potrebam najširših plasti naroda. Pozornost poslušalcev pri pol-druge uro trajajočem predavanju je najlepše jamstvo, da je predavanje uspelo.

Končno pride še sklep šolskega društva, naj bi bilo prihodnje zborovanje zopet skupno, in sicer v Slovenj Gradcu. Posvečeno naj bi bilo spominu E. Adamiča, kjer naj bi poleg ostalega nastopil tudi mladinski pevski zbor iz Šostanja z Adamičevimi mladinskimi skladbami.

Mencej M., t. č. predsednik. M. Rohimičan, t. č. tajnik.

JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-MESTO je zborovalo dne 27. februarja t. l. dopoldne v telovadnici nove osnovne šole za Bežigradom.

Uvodoma se je spomnil predsednik umrlih članov: M. Repovža, Amalije Kelbelj in višjega šol. nadzornika v pok. Fr. Gabrška. Navzoči so počastili njihov spomin s trikratnim — slava.

Sledilo je situacijsko poročilo, ki ga je podal predsednik na podlagi došlih dopisov in okrožnic. Sprejet je bil predlog, da zastopa društvo v odseku učiteljske tov. Kristina Lukičeva.

Ob koncu razprave dospe prof. dr. Jos. Mihelak, ki je predaval o svetovnem valutnem problemu s posebnim oziranjem na gospodarske razmere v Jugoslaviji.

Uvodoma je omenil predavatelj zgodovinski razvoj, gospodarske naloge, vrste in vrednost denarja. Nadalje je na zelo zanimiv način podal pregledno sliko svetovne valutne politike, s pojasnilom o bistvu zlata in papirnatih veljav, o dobrih in slabih posledicah deflacije in inflacije, o internacionalnem in deviznem tečaju, kaj vpliva na devizni tečaj in preko njega na internacionalni tečaj, o oddaljitvi deviznega tečaja od zlata paritete, o državnih bankrotih itd.

V debati, ki je sledila zanimivim predavanju, je dodal predavatelj posebna pojasnila o valutnem problemu naše države, ki ima še pravo zlato veljavo, dasi je zamenljivost papirnatega denarja ustavljena, kakor je tudi ustavljen svoboden izvoz in uvoz deviz.

Predsednik se zahvali predavatelju za podano predavanje, ki so ga sprejeli navzoči s pristrani modrobovanjem in zahvalo.

Sledila so poročila strokovnih referentov. Med razpravo, ki je bila mestoma prav živahna, so odobrili navzoči pravilnik podpornega fonda in vzeli v znanje priporočilo za pristop k združenju »Obmorski dom« in »Učiteljska samopomoč«. Posebno velikega pomena je za učiteljsko JUU, ki šteje 2600 članov, od teh samo v Ljubljani 581. Ker ima učiteljsko od US velike materialne dobrine, je bila izražena želja, naj bi pristopilo k prekoristni panogi naše organizacije zlasti mlajše učiteljsko, ki bo imelo od nje velike materialne koristi.

JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU je zborovalo v soboto, dne 13. marca 1937. ob 10.30 v Kočevju ob navzočnosti 46 članov in članic.

Predsednik tov. Janežič je pozdravil zastopnika politične oblasti g. Jarca, sreskega šol. referenta g. Peterlina in zbrane člane.

V lepih besedah se je spomnil prerano umrlega skladatelja tov. Emila Adamiča ter umrlih tovarišev Gabrška, Gorazda in Levca. Spomin umrlih tovarišev je članstvo počastilo s klicem: slava!

Situacijsko poročilo je podal tov. predsednik. Dodatno k temu je govoril o slabem stanju društvene blaginje, ker so ogromni zaostanki na plačevanju članarine.

Pri razgovoru o učiteljskem pokretu se določi za poverjenosti za kočevski srez tov. Vončina iz Dol. vasi. — Tov. Draga Trobiševa prevzame poverjenost za odsek učiteljske.

Sreski šolski referent g. Peterlin je tolmačil potrebo šolstva in nekatera administrativna vprašanja. Splošno zanimanje je zbudil referat tov. Zupanca. Podal je glose k pouku zgodovine in zemljepisa po začasnem učnem načrtu za višjo narodno šolo. Opozoril je na netočnosti in pomanjkljivosti v učnem načrtu in izrazil željo, naj bi učiteljsko kočevskega sreza skupno sodelovalo in sestavilo učni načrt.

Tov. Kmet apelira, da se nadaljuje z referati v tem pravcu.

Janežič, preds. Čok Antonija, tajnica.

JUU — SRESKO DRUŠTVO ŽUŽEMBERK je zborovalo 13. februarja 1937. v Žužemberku ob precejšnji udeležbi.

Tov. predsednik je podal poročilo o položaju v organizaciji, o pojasnilu fin. direktorja glede vzrokov zakasnitve izplačevanja službenih prejemkov, o predlogih k fin. zakonu, ki jih je predlagalo JUU itd.

Po vsestranskem razmotrivanju je sprejelo društvo sledeče sklepe:

1. Ker so sedanja spričevala »Knjižica za učence« precej draga in bi jih v prihodnjem šolskem letu morali otroci nabavljati sami, predlagamo, naj se uvedejo zopet cenejša, preprostejša spričevala, kot so bila že svoječasno v praksi. Njih nabavka naj pade v javno breme. Tako bi zopet vsi otroci dobili spričevala in ne samo nekateri, kar je za vzgojo in pouk velikega pomena.

2. Pouk zemljepisa je na srednji stopnji kaj težak. To pa zaradi tega, ker nimamo za ta predmet v našem srezu dobrega učila — primernega zemljevida novomeškega sreza in dolgo časa traja, preden se otrok na tem nepreglednem zemljevidu sploh kaj orientira. Zato predlagamo, naj se da napraviti nov, preglednejši zemljevid novomeškega sreza. Finančno stran tega dela naj bi prevzele naše občine, ki tudi potrebujejo tak zemljevid.

3. Ker so učni načrti prenatrpani s snovjo, ki jo skoraj ni mogoče obdelati in trpe pri tem zlasti najvažnejši predmeti: računstvo, jezikoslovni pouk in pisanje, zato predlagamo, naj se učni načrti korigirajo in razbremenijo.

4. Ker bodo imeli upravitelji, poslovodje šolskih odborov po novi odredbi o vzdrževanju šol mnogo več dela kot doslej, predlagamo, da se nagrade poslovodjem zvišajo in ne znižajo.

Nato se je vršilo predavanje tov. Angele Zajčeve o najhujši govorni motnji — jecljanju. Predavateljica nam je razjasnila, da je jecljanje govorna motnja duševnega značaja in ne telesnega. Zato jo je možno odpraviti le s psihičnimi sredstvi in ne z medicinskimi. Dala je tudi mnogo dragocenih nasvetov, kako postopati z otroki s to napako v šoli. Predavanje je bilo zelo lepo, obširno in izčrpno. Predavateljici za njen trud in dobro vse priznanje in zahvala!

Prihodnje zborovanje bo meseca aprila. Predavala bo tov. Urbančičeva iz Ajdovca.

Fr. Mervar, t. č. predsednik. Rafaela Hrovatova, t. č. tajnica.

JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR LEVI BREG je zborovalo dne 20. febr. t. l. v krčevinski šoli. Od 91 članov je bilo navzočih 72, t. j. 80 %. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik tov. Vauda Mirko. Uvodoma se je spomnil pokojnik tov. Gabrška Franca, viš. šol. nadz. v p. in tov. Kerhanka Franca, učit. na Pobrežju.

Dopisi so se sproti obravnavali in se je o njih tudi sklepalo. Za UD že imamo poverjenika in bo o ponovnem deležu sklepalo zadnje letno zborovanje. Za odsek učiteljske radi itakšnje enakopravnosti v JUU ni bilo mnogo zanimanja za poverjenico je bila izvoljena tov. I. Rečnikova. Sledilo je predsednikovo situacijsko poročilo, ki je v glavnem vsebovalo: 1. sliko našega organizacijskega stanja, 2. stališče JUU napram učit. polit. klubom, ki je isto, kot je ob enakih pojavih bilo že l. 1933., 3. zadevo zapuščanja službene kraja, ki zadeva le učiteljsko, prizadene v glavnem samo vaško učiteljsko, 4. fond za pobijanje brezposelnosti — je potreben, a naj ne gre spet le na račun javnih nameščenec, 5. besede, naslovljene na novodošlo tovarišice, ki so morda došli sem z različnimi vtisi. V polpretekli dobi nismo zaznamovali niti enega primera uspešnega učiteljskega preganjanja, kar je v veliki meri zasluga harmoničnega društvenega delovnega urejanja po starem, a nikoli zastarelem načelu: vsi za enega, eden za vse!

Sledilo je blagajniško poročilo in bilo je sklenjeno, da se bo po itak dovolj dolgem popuščanju napram članarinskim dolžnikom postopalo po § 20. novih pravil JUU. O US je poročal tov. Sardoč na podlagi seznama naših članov US, ki naj ima na vsaki šoli vsaj enega propagatorja.

Nato je o »Bezručevi deželi« podal živo potopisno in poetično prepleteno predavanje tov. Andrej Debenak iz Sv. Marije niže Ptuj in žel za svoja zanimiva izvajanja mnogo odobravanja.

Sprejeti so bili sledeči predlogi: 1. Ureditve učbenikov — sedanje čakanje nanje je v škodo šol. napredka, kupovanje sedanjih učbenikov zastaja — radi čakanja na nove, to stanje je rešiti: JUU naj v interesu itak slabo plačanih javnih nameščenec — roditelj tudi posreduje, da na srednjih šolah preneha vedna menjava učnih knjig ter se uvede trajnejše in enotnejše učne knjige! 2. Učiteljski pokret — pozdravljamo zlasti vaški učitelji, organizirati je anketo za sestavo vprašanj k proučevanju vasi, v »Popotniku« otvoriti vaškošolsko rubriko, sekcija pa naj vzame v zaščito mlajše učiteljsko ne le v zadevah namestitve, ampak tudi napram pavšalnim očitkom nezanesljivosti. 3. Pomaknitev severnih obmejnih srezov v 2. plačilni razred. — Organizacije javnih nameščenec v Mariboru so prošile za 1. plač. razred, ki jim ga iz srca privoščimo, a podeželske, zlasti obmejne prilike ne dovoljujejo cenejšega življenja kot v mestu, deloma povzročajo celo dražjo eksistenco, zato in namesto v § 82. v zak. o nar. šolah predvidenih, danes še nam nepoznatih in tudi le mimogrede morda pomagajočih nagraj prosimo za pomaknitev v 2. (ne prvi!) plačilni razred.

Prihodnje zborovanje bo v soboto 17. aprila t. l. Mirko Vauda, preds. Janko Sajna, taj.

JUU — SRESKO DRUŠTVO ORMOŽ je zborovalo 13. marca v Ormožu. Navzočih 35 članov (-ic); t. j. 59 %.

Predsednik Ljudevit Belšak je otvoril zborovanje in toplo pozdravil navzoče.

Pred prehodom na dnevni red smo počastili spomin umrle tovarišice Beloglavce Danice, ki je službovala v ptujskem okraju, in spomin umrlega tovariša Laha Franca — našega domačina.

Po prečitaniu in odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja je tov. predsednik podal svoje situacijsko poročilo v zvezi z zadnje okrožnico sekcije, v kateri je pojasnjeno stanje važnejših stanovskih zadev, ki čakajo ugodne rešitve. Na koncu svojega poročila toplo priporoča nabavo brošure o nacionalnem delu učiteljskega v preteklosti.

V zvezi s tozadevnim dopisom se je na predlog tov. Rajšpa Jožefa sprejel naslednji sklep: Društvo odkupi vsako leto do nadaljnega 1 delež a 100 din Učit. doma v Mariboru.

Tov. Rajšp je pričel novo ofenzivo proti neveljanjem v Učiteljski samopomoči. Navedel jih je imenoma in jih s poudarkom prosil, naj uvidijo da kar je za 54 članov našega društva dobro, odnosno za 2600 članov v dravski banovini, bo gotovo tudi zanje. Vnetega zaveznika je našel v tov. predsedniku, ki se mu je nazadnje zahvalil za njegovo agilno prizadevanje, da bi k Učiteljski samopomoči pristopili vsi učitelji (-ce).

Sledilo je nadaljevanje predavanja tov. Mastena Martina o berlinski olimpiadi. To pot nas je popeljal v Hamburg, Nürnberg in nazadnje v Salzburg. — Tov. Debenak Andrej od Sv. Marije pa je predaval o Bolgariji in sicer 1. del »Po Donavi do Črnega morja«. Predavanje so ponazorovale skioptične slike. Zelo zanimivi potopisni predavanji, ki sta navzoče priklenili tako, da je vladala neprekinjena tišina, kar je najlepša zahvala in priznanje predavateljem.

Sprejeti sklepi:

1. Radi izdelave skupnih predlogov za izpremembo zakona o narodnih šolah bomo zborovali v drugi polovici meseca aprila skupno s ptujskim učiteljskim društvom v Ptuj. Vsako društvo naj ima svojega referenta — za naše je bil izvoljen tov. Vittori Srečko. K zborovanju povabimo tov. Metoda Kumlja.

2. Na prijateljsko in prijazno vabilo učiteljskega društva v Murski Soboti glede skupnega zborovanja v Murski Soboti, se z veseljem odzovemo. Želimo pa, da se zborovanje vrši v prvi polovici meseca junija.

3. Sekcija naj v najkrajšem času izposluje pri kr. banski upravi tolmačenje pravilnika o

izvrševanju verskih dolžnosti otrok, ali so 25. april (Markova procesija ter križni dnevi — udeležba pri procesiji) pouka prosti ali ne, to pa zato, ker se je lansko leto na šolah različno postopalo. Prav tako naj se pojasni, ali so navedeni dnevi pouka prosti tudi za tiste šole, ki niso na sedežu župnije in niso šolski otroci zaradi nad 4 km oddaljenosti od cerkve obvezni udeležiti se procesije.

Belšak Ljudevit, preds. Bitenc, tajnik.

Novosti na knjižnem trgu

TEŽKO VZGOJLJIVI OTROCI.

Za minule božične praznike je izšla pod gornjim naslovom v založbi »Žena in svet« v Mariboru, pedagoška knjiga naše agilne tovarišice Milice Stupanove. S to knjigo je pisateljica zapolnila precej široko vrzel v naši vzgojni literaturi. Knjiga je dobrodošla staršem kot učiteljsko.

Duh časa zahteva, da je tudi vsaka mati, vsak oče poučen o sodobnih vzgojnih vprašanjih, načelih in ciljih.

Knjiga hoče pomagati — tako domu kot šoli — najti pravo pot pri vzgoji posebno težko vzgojljivih otrok, teh revčkov, ki potrebujejo vse večje obzirnosti in paznje.

Težko vzgojljiv otrok je duševno bolan. Preden začne zdravnik zdraviti bolnika, postavi diagnozo. Pedagoška diagnoza se bistveno prav nič ne loči od medicinske. Prav redki so, ki jih je narava obdarila s tenkočutnostjo, da naravnost »vohajo« vsak pojav. Od tod tudi dobri zdravniki, oziroma dobri vzgojitelji, učitelji. Njim torej, ki tega daru nimajo, hoče ta knjiga nekoliko pomagati, svetovati, da bi v izrednih primerih ne tavalili in tipali v temi.

Pisateljica nas seznaja z izsledki nove duševne znanosti ter navaja splošno priznana dejstva in ugotovitve znanstvenikov — psihanalitikov, dejstva, o katerih si prejšnje čase nihče ni upal govoriti javno, da se ne pregreši zoper načela in običaje, ki so bili posebno, kar se spolnosti tiče zelo ozkosrčni, in so smatrali vsako tako razpravljanje v javnosti za neprimerno, da celo kvarno.

V prvem delu nas avtorica seznani s Freudovo psihoanalizo in Adlerjevo individualno psihologijo, z zakoni o dednosti, govori o čutu manjvrednosti pri težko vzgojljivih otrocih, o razvajenosti in zapostavljenosti otrocih, o prvorojencu, drugorojencu, najmlajšem otroku itd. Z neko posebno ljubeznijo je pisano poglavje o vplivu kazni na težko vzgojljive otroke, s katerim se sicer v celoti ne strinjamo.

V drugem delu imamo najprej kot težko vzgojljivega otroka »vzornega«, t. j. otroka, ki ga navadno stavimo kot vzor. Avtorica navaja dobre primere iz Cankarjevih spisov. V naslednjih poglavjih obravnava posamezne temperamente težko vzgojljivih otrok ter še druge duševne in telesne hibe, kakor otroka z nevrotičnimi znaki, otroka, ki moči posteljo, tatinskega in lažnivega otroka ter spolno živahnega. Vse to gradivo je precej izčrpno in poljudno podano.

V knjigi ni pravil in receptov, in prav je tako. Kajti ista duševna napaka ima pri vsakem posamezniku svoj poseben izvir, svojski potek, je nastala pod vplivom različnega okolja in se zato pri zdravljenju, popravljanju mora vzeti vse to v račun.

V nekaterih poglavjih nas pisateljica še posebej opozarja na socialno šibkejšega, proletarskega otroka, ki živi v zatohli, temni in mrzli sobi, ki strada, katerega starši so brezposelni ali pa slabo in težko služijo, ter mu ne temperamente težko vzgojljivih otrok ter bezni, in kateremu bi zaradi tega morala šola to nuditi, da se v njem ne razvije čut manjvrednosti, zapostavljenosti in ne postane zaradi tega težko vzgojljiv. Kakor v medicini, velja tudi v pedagogiki pravilo, da je bolje bolezen preprečiti nego lečiti.

Ze v začetku sem omenil, da je knjiga izšla v založbi »Žena in svet«. Škoda, da je ni izdala naša šolska matica ali katera druga popularna založba, ki ima svoj stalni kader naročnikov, da bi knjiga bila ne samo cenejša, marveč tudi lažje prišla med svet, kar bi bilo želeli.

— i.

Meseca marca smo prejeli v recenzijo sledeče knjige in revije:

Adolf Zeman: »Polkovnik Sveca«. Izdala Jugoslav. sokolska matica. Cena vezani knjigi je 80 din. — Prevod iz češčine je oskrbel Janez Poharc. — Polkovnik Sveca nudi jasno sliko legionarskega gibanja med Čehi. V knjigi spoznamo ves razmah dela za osvobodjenje Čehov in Slovakov, kakor tudi njihovega legionarskega pokreta, ki je v tem romanu naslonjen na Sokolstvo.

Založba »Evalit« je izdala v svojem letnem programu Sinclair Lewisovega »Mantrap-a« v prevodu Vladimirja Levstika (224 str.). Sinclair Lewis je znan ameriški pisatelj in Nobelov nagradenec. — Dejanje njegovega romana Mantrap se vrši na ameriškem Divjem zapadu in je polno romantične tega predela zemlje, ki je priljubljeni predmet mnogih del ameriških književnikov. — Druga knjiga, ki je izšla v isti založbi je: **Gottfried Keller: Romeo in Julija** na vasi (str. 84). — Naročnina na edicije »Evalit« znaša letno 100 dinarjev za mehkovezane, a za knjige vezane v platno 60 dinarjev več.

Založba »Žena in svet« je izdala tri prav praktične knjige: **Za pridne roke** — za moža in še marsikaj je IV. del in nadaljevanje knji-